

Ponts sota l'aigua

La Constitució espanyola de 1978 ha fracassat a Catalunya. Fa uns quaranta anys, però, aquest no era un resultat inevitable. Podia haver estat un altre. Tanmateix, el desenvolupament legislatiu i les sentències del Tribunal Constitucional (TC), especialment a partir de finals dels anys noranta, han establert un model territorial pràctic en què una majoria de ciutadans del país es troba políticament incòmoda.

El redactat constitucional, fruit d'un "consens" establert en un escenari d'amenaques militars, inclogué unes ambigüitats semàntiques que les institucions centrals posteriorment han trencat en favor d'una visió unitària, uniformitzadora i recentralitzadora de l'Estat. Una visió plenament congruent amb el nacionalisme conservador de la dreta espanyola i amb el jacobinisme predominant de l'esquerra espanyola. Avui sabem que l'ambigüitat no és mai una bona via per a la defensa i protecció de les minories. És una lliçó apresada que resultaria estúpid repetir.

L'autogovern de la Generalitat, a més de ser molt insuficient, de caràcter fonamentalment administratiu i mancat de recursos, no ha vist reconeguda la singularitat nacional del país, pateix entrebancs constants en l'àmbit lingüístic i no disposa d'una acció pràctica rellevant a escala europea i internacional. A més, l'acumulació durant anys de crònics dèficits fiscals i d'infraestructures exemplifica una permanent hostilitat estatal difícil de dissimular. En el cas de Catalunya el resultat final és un Estat autònom mal dissenyat i pitjor implementat que ha suposat una profunda decepció per a una majoria de catalans.

L'última estació d'aquest decebedor recorregut l'ofereix la recent decisió del TC en la qual avala la seva pròpia capacitat de suspendre càrrecs públics en cas de desobediència a les seves decisions. En contra del que deia la ponència prèvia (no aprovada) defensada per la vicepresidenta Adela Asúa, el Tribunal Constitucional pot ara suspendre l'exercici de les funcions de po-

JOSEP PUIGDO

El TC està conforme que ell mateix pugui inhabilitar del càrrec polítics escollits democràticament

lític electes. És a dir, el TC veu conforme a la Constitució que ell mateix pugui inhabilitar del càrrec polítics escollits democràticament per la ciutadania quan hi veu resistència a complir les seves decisions. Es tracta d'una decisió que mostra clares deficiències de les garanties processals i que representa una conculcació dels drets dels polítics escollits. Crec que es tracta d'una agressió molt greu als principis liberal-democràtics, un altre indicador de l'erosió i

L'opció immediata és una separació fàctica quan les condicions i el moment siguin propicis

baixa qualitat de l'Estat de dret espanyol. Resulta informatiu llegir els vots particulars dels tres magistrats dissidents que s'han oposat al vot de la majoria del TC. Es pot esgrimir, fins i tot, que aquesta decisió del Tribunal Constitucional suposa una aplicació pràctica de l'article 155 de la Constitució (sense dir-ho). I encara hi ha pendents de resolució més de quaranta recursos sobre contenciosos Estat-Generalitat davant del TC.

En el context actual, què significa una pretesa oferta de "diàleg"? I quin contingut cal esperar des de Catalunya d'una reforma constitucional decidida per PP, PSOE i C's? Hi ha massa experiència negativa acumulada per confiar que a través d'un "diàleg" i d'una "reforma constitucional" se solucionarà un problema de fons que els partits espanyols ni tan sols mostren interès a definir acuradament. Pretendre que diàleg i reforma constitucional suposen la via de solució d'un tema que ni tan sols es defineix de manera compartida, fent com si "acabéssim d'arribar" a una qüestió que de fet és històrica, significa simplement que aquells que ho fan viuen millor sense resoldre la qüestió de fons (i que no tenen complexos a aparèixer com a cícnics que es fan el ruc).

La càrrega de la prova dels continguts correspon a les institucions de l'Estat, particularment al Govern central. En les condicions actuals no té cap sentit, per exemple, que el president de la Generalitat es dilueixi de manera disminuïda en una cimera multilateral de presidents "autònòmics". Aquest és un escenari del passat.

No hi ha ponts reals a l'horitzó. El Govern central i el TC han cavat tant a fons des d'un autoritarisme jurídic que els possibles ponts se situen sota l'aigua. L'opció més raonable en termes democràtics seria que els ciutadans votessin com a Canadà i el Regne

Unit (això és el que a l'estranger bona part dels partits i ciutadans no entenen: que a Catalunya no es pugui votar com a Escòcia o el Quebec). Tanmateix, allò que seria més raonable resulta ser un impossible pràctic en el cas espanyol. L'opció immediata aleshores és una separació fàctica quan les condicions i el moment siguin propicis. Però per implementar una estratègia unilateral cal ser forts, molt forts, tenir ben dissenyats els plans d'acció en diversos escenaris (no només unes lleis), i gestionar el temps d'una manera més intel·ligent que precipitada. El lideratge polític ha de ser clar, igual que la unitat dels partits, entitats i majoria ciutadana favorable a la "desconnexió tranquil·la". Quan els ponts romanen sota l'aigua, és preferible que el riu esdevingui frontera (europea, suau, porosa... però frontera).●